

SVENSKA
FORNMINNESFÖRENINGENS
 TIDSKRIFT.

FÖRSTA BANDET.

3:e häftet.

INNEHÅLL:

	Sid.
Svenska Fornminnesföreningens andra årsmöte i Örebro den 19—21 Juni 1871	193
DJURKLOU, G., Om Vapentaget såsom laglig bekräftelseform i Sverige	238
BERG, W., Visingsö. Ytterligare bidrag till öns historia (med ett träsnitt).	261
MANDELGREN, N. M., Metallarbeten från Sveriges christna Medeltid. 1. (med planche)	272
Folksägner från Småland och Östergötland, upptecknade af Joh. Vallman	274
Ur Svenska Fornminnesföreningens handlingar	280
Folkvisa från Nerike, (med musik)	286
Literatur	288

Ur Svenska Fornminnes-föreningens handlingar.

1.

Svenska Fornminnes-föreningens andra allmänna årsmöte
å Stockholms Börs den 29 Februari 1872.

(Utdrag af Protokollet).

§ 2.

Derefter upplästes styrelsens berättelse om föreningens verksamhet under nu tilländalupna arbetsår samt revisorernes redogörelse för af dem verkställd granskning af 1871 års räkenskaper; och erhöll styrelsen ansvarsfrihet för det föregående årets förvaltning.

§ 3.

Sedan styrelsen meddelat en kort motivering af det förslag till ändringar och tillägg i nu gällande stadgar, hvilket af styrelsen nu framlades, togs detta förslag i öfvervägande och blef efter en kort diskussion antaget utan någon annan ändring än — — —.

§ 4.

I enlighet med derom af styrelsen framställt förslag bestämdes sekreterarearvodet för innevarande arbetsår till tre hundra riksdaler riksmünt och dessutom ett hundra riksdaler såsom resekostnads- och traktaments-ersättning, om föreningen föranstaltar möte i någon landsort, vid hvilket sekreteraren å styrelsens vägnar är tillstädes.

§ 5.

Vid derefter företaget val af ledamöter i styrelsen erhöilo f. d. statsrådet m. m. friherre *G. af Ugglas*, doktor *A. Sohlman*, artisten *N. M. Mandelgren* och öfverkommissarien *G. Almgren* hvardera 30 röster, professor *M. E. Winge*, lektor *N. Linder* och förste amanuensen doktor *V. Granlund* 29 röster samt professor *A. Malmström* och biblioteksamanuensen *C. Eichhorn* 27 röster.

§ 6.

Till suppleanter valdes kyrkoherden doktor *Fr. Grafström* med 19, f. d. lektorn doktor *A. Hazelius* med 18 samt ingenjören *P. E. Bergstrand* med 17 röster.

§ 7.

Till revisorer af innevarande års räkenskaper valdes historiemålaren *J. Z. Blackstadius* med 11 och ingenjören *A. T. Gellerstedt* med 9 röster.

§ 8.

Sedan derefter kammarherren *C. Silfverstolpe* hållit ett föredrag »Om klosterväsendets betydelse för vårt folks kultur under medeltiden», upplöstes sammankomsten.

 2.

Berättelse om Svenska Fornminnes-föreningens verksamhet, afgifven den 29 Februari 1872

af

Föreningens Styrelse.

Under det år, som förflutit, sedan Svenska Fornminnes-föreningens medlemmar senast voro samlade till allmänt årsmöte, har hennes utveckling gått framåt med jemna steg och med all den styrka och snabbhet, som man skäligen kunnat vänta af ett samfund, hvilket ännu måste anses såsom nytt. Styrelsens åtgärder för främjande af föreningens syften hafva oftast blifvit upptagna med ett tillmötesgående och en välvilja, som gifvit ökad styrka åt öfvertygelsen att föreningens verksamhet icke varit gagnlös och att äfven hennes framtid kan anses tryggad.

Det möte för föreningens medlemmar och fornforskningens öfrige vänner, hvarom stadgarnes 9 § talar, hölls förlidet år i Örebro den 19, 20 och 21 Juni. Hos Nerikes Fornminnes-förening äfvensom hos flere enskilda personer står detta samfund, och särskildt dess styrelse, i stora förbindelser för kraftig hjälp, så väl vid förberedelserna som ock under sjelfva mötet, äfvensom för den välvilja, som dervid i så rikt mått kom mötets medlemmar till del.

Andra häftet af föreningens tidskrift, hvilket nyligen lemnat pressen och i dag börjat utlemnas till föreningens ledamöter, innehåller första

hälften af förhandlingarna vid detta möte. För att noggrannt och riktigt kunna meddela de särskilda talarnes yttranden under öfverläggningarna, hade styrelsen utsett en skicklig snabbskrifvare att föra diskussionsprotokollet, hvilket i sammandrag återfinnes i tidskriften.

Det omedelbara bestyret med häftets utgifning har jemnlit stadgarnes 7 § varit öfverlemnadt åt en redaktions-kommité, med doktor *A. Sohlman*, biblioteksamanuensen *C. Eichhorn* samt förste amanuensen doktor *V. Granlund* såsom ledamöter.

Bland de första af nu varande styrelsens åligganden var att, enligt det henne genom senaste ändringar i stadgarne gifna uppdrag, utse ett ombud för hvarje landskap eller för större begränsadt område deraf, hvilka egde att, hvart och ett inom sin ort, »bevaka föreningens intressen och på styrelsens vägnar handhafva föreningens angelägenheter». Styrelsen utsåg ofördrojligen 26 sådana ombud och anser sig nu böra med tacksamhet nämna, att flere af de män, som erhållit sådant uppdrag, visat stort nit och varmt intresse för föreningens angelägenheter.

Till medlemmar af föreningen har, sedan den allmänna sammankomsten i Februari förlidet år, på förslag dels af styrelsens ledamöter, dels af hennes ombud, invalts 270 personer, hvarjemte nya kallelsebref utfärdats till några, hvilka ej erhållit de till dem förut afgångna diplomerna. Hela antalet invalda ledamöter utgör omkring 670.

Genom dödsfall har föreningen förlorat några medlemmar, bland hvilka särskildt må nämnas *Arvid August Afzelius*, som var en af hennes hedersledamöter. Den åldrige häfdatecknaren och skalden kom icke i tillfälle att utveckla någon verksamhet i föreningens tjänst; med hans inväljande till hedersledamot var ej heller något sådant åsyftadt. Styrelsen ville blott på det enda sätt, som stod henne till buds, betyga sin vördnad och tacksamhet för hvad han uträttat i och för den sak, Svenska fornminnes-föreningen gjort till sin. Men fader-neslandet har till de många frejdstora namn, som förut voro inristade i dess minnesköld, äfven fogat hans; och efterverlden, som utan tvifvel klarare än vi kommer att inse betydelsen af hans idrotter, skall med älskande omsorg gömma minnet af denne förkämpe för en sannt fosterländsk bildning.

I öfverensstämmelse med föreningens beslut vid allmänna årsmötet den 28 Februari 1871, har styrelsen till Kongl. Majestät ingifvit underdånig skritvelse om ändring i nu gällande förordning angående forntida minnesmärkens fredande och bevarande. Likaledes har styrelsen, med särskildt afseende derpå att föreningens verksamhet icke så mycket går ut på att bereda fördelar åt sina egna medlemmar, som fastmer derpå att utgöra ett medel för syften, som äro af den största betydelse för hela vårt folk, nemligen att bevara fosterländska minnen och att väcka en, om möjligt alla samhällsklasser genomträngande kärlek till desamma, hos Kongl. Majestät anhållit om ett understöd af allmänna medel, till främjande af föreningens verksamhet, och har styrelsen i underdånighet föreslagit, att beloppet deraf måtte bestämmas till 1,000 Riksdaler Riksmünt.

Med anledning af det beslut, hvartill det första af öfverläggnings-ämnenas vid sistlidna års möte i Örebro föranledde, har Styrelsen till Kongl. Vitterhets-, Historie- och Antiquitets-Akademien aflåtit en skrivelse, hvilken meddelas i tidskriftens 2:dra häfte. Hos Kongl. Generalpoststyrelsen har å föreningens vägnar gjorts ansökan om portofrihet för föreningens tidskrift, hvilken ansökan äfven blifvit bifallen, och torde härigenom vinnas en icke obetydlig lättnad för spridningen af det nu utgifna och följande häften.

Under sina 21 sammankomster har styrelsen dessutom handlagt en stor mängd ärenden, för hvilka det blefve för vidlyftigt att här redogöra.

Till föreningens ordförande omvalde styrelsen f. d. Statsrådet m. m. friherre *G. af Ugglas*. Sekreteraresysslan har varit anförtrord af lektor *N. Linder*. Öfverkommissarien *G. Almgren* har äfven under denna tid varit föreningens kassaförvaltare.

Äfven i år har föreningen fått sig tillsändt det af professor Semper i Würzburg och sedermera af doktor Frantzius i Heidelberg redigerade »Correspondenz-Blatt der deutschen Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie und Ungeschichte». Likaledes hafva såsom gåfvor erhållits: af »Uplands Fornminnes-förening» första häftet af dess tidskrift och af »Foreningen for Norske Fortidsmindesmærkers Bevaring» Aarsberetninger för 1869 och för 1870, och dessutom 8 smärre vetenskapliga afhandlingar, utgörande särskilda aftryck, dels ur »Videnskabs-Selskabets Forhandlinger», dels ur »Polyteknisk Tidskrift», båda utgifna i Kristiania.

Bidrag till tidskriften eller andra meddelanden af värde har styrelsen fått emottaga af flere bland föreningens medlemmar, af hvilka särskildt må nämnas lektor *C. F. Wiberg*, kammarherren, friherre *G. Djurklou*, kassören *W. Berg*, direktören *R. Brouhn* och studenten vid Upsala universitet *J. P. Lindahl* samt styrelsens ledamöter herr *Mandelgren* och doktor *Grantund*.

Från föreningens hedersledamot majoren och riddaren *S. F. Cervin* på Ingelstad hade styrelsen för någon tid sedan glädjen att emottaga första uppbudet å föreningens fastighet, Kung Ingels hög med tillhörande jord, hvilken vid mötet i Vexjö af major Cervin lemnades föreningen såsom gåfva.

Föreningens räkenskaper hafva blifvit granskade af särskilda revisorer, hvilkas berättelse om af dem verkställd revision nu kommer att meddelas.

3.

Revisionsberättelse för år 1871.

Undertecknade, hvilka vid Svenska Fornminnes-föreningens allmänna sammanträde den 28 Februari 1871 utsågos att granska föreningens räkenskaper för samma år, hafva till följd af detta uppdrag tagit kännedom om nämnda räkenskaper och meddela härmed en öfversigt af de samma.

<i>Inkomster:</i>					
Behållning ifrån år 1870	—	—	404	60	
<i>Årsafgifter:</i>					
af 2 medlemmar, hvilka erlagt ständig årsafgift efter 100 R:dr	200	—			
af 23 medlemmar, hvilka inbetalat afgifter för åren 1870 och 1871 med 5 R:dr för hvardera året	230	—			
af 259 medlemmar, för inbetalade årsafgifter efter 5 R:dr.....	1,295	—	1,725	—	
Försäljning genom landsortsombud af föreningens tidskrift, första häftet, ett exemplar	—	—	1	50	
Ränta å medel, insatta på upp- och afskrifning	—	—	4	60	
Summa inkomster R:dr R:mt	—	—	2,135	70	
<i>Utgifter:</i>					
Trycknings- med flere kostnader för första häftet af föreningens tidskrift	624	65			
Utgifter i och för årsmötet i Örebro.....	157	87			
Kostnader för indrivandet af medlemmars årsafgifter samt frakt af tidskriften till ombuden i landsorten m. m.	45	80			
Inköp af skåp, kalendrar m. m. för föreningens räkning	47	—			
Annonser, postporto, hyra för rum vid sammanträde, skrifmateriel m. m. så väl i Stockholm som i landsorten	70	88			
Summa utgifter	946	20			
Saldo. Behållning till år 1872.....	1,189	50			
Summa R:dr R:mt	—	—	2,135	70	

Revisorerna, som funnit räkenskaperna med ordning och noggrannhet förda i öfverensstämmelse med företedda, af vederbörande godkända be-

styrkande bilagor, hafva vid de sammas granskning icke funnit anledning till någon anmärknings framställande och anse sig derföre böra hos föreningen hemställa om meddelande åt styrelsen af fullständig ansvarsfrihet för räkenskapsåret 1871.

Stockholm den 15 Februari 1872.

J. Z. Blackstadius.

Artur Hazelius.

4.

*Utdrag af protokollet, hållet vid Svenska
Fornminnesföreningens Styrelses samman-
träde den 20 Mars 1872.*

§ 2.

Valdes till ordförande herr Statsrådet, m. m. frih. af Ugglas, och till sekreterare undertecknad, hvilken åtog sig uppdraget med vilkor att få lemna befattningen när helst han funne det för sig nödvändigt till följd af redan ingångna förbindelser. Till skattmästare återvaldes herr Öfverkommissarien Almgren.

Som ofvan
Victor Granlund.
